

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

4. oktoober 2012*

Õhutransport — Määrus (EÜ) nr 261/2004 — Reisijatele lennureisist mahajätmise korral antav hüvitis — Mõiste „lennureisist mahajätmine” — Olukord, kus vedaja tühistab reisija pardakaardi, kuna eelnev lend, millele asjaomase lennuga samal ajal registreeruti ja mida teostab sama ettevõtja, arvatavasti hilineb

Kohtuasjas C-321/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Mercantil nr 2 de A Coruña (Hispaania) 29. märtsi 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. juunil 2011, menetluses

Germán Rodríguez Cachafeiro,

María de los Reyes Martínez-Reboredo Varela-Villamor

versus

Iberia, Líneas Aéreas de España SA,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud J. Malenovský, E. Juhász, T. von Danwitz ja D. Šváby (ettekandja),

kohtujurist: V. Trstenjak,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Iberia, Líneas Aéreas de España SA, esindaja: *procurador* J. Bejerano Fernández,
- Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja M. Perrot,
- Soome valitsus, esindaja: H. Leppo,
- Euroopa Komisjon, esindajad: K. Simonsson ja R. Vidal Puig,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artikli 2 punkti j, artikli 3 lõiget 2 ja artikli 4 lõiget 3.
- 2 See eelotsusetaotlus esitati G. Rodríguez Cachafeiro' ja M. Martínez-Reboredo Varela-Villamor'i ning lennuettevõtja Iberia, Líneas Aéreas de España SA (edaspidi „Iberia”) vahelises vaidluses, mis oli tingitud sellest, et viimane keeldus andmast hüvitist Madridi (Hispaania) ja Santo Domingot (Dominikaani Vabariik) ühendavalt lennult mahajätmise eest.

Õiguslik raamistik

Määrus (EMÜ) nr 295/91

- 3 Nõukogu 4. veebruari 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 295/91 kompenseerimissüsteemi ühiseeskirjade kohta, mida rakendatakse regulaarlennuliikluses reisija lennureisist mahajätmise korral (EÜT L 36, lk 5; ELT eriväljaanne 07/01, lk 306), mis kehtis 16. veebruarini 2005, artikkel 1 sätestab:

„Käesoleva määrusega kehtestatakse ühised miinimumeeskirjad, mida sõltumata riigist, kus on lennuettevõtja registrisse kantud asukoht, reisija kodakondsusest ja reisi sihtkohast kohaldatakse, kui reisijat ei lubata lennukile ülemüüdnud regulaarlennu korral, millele tal on kehtiv pilet ja kinnitatud tellimus ning mis toimub sellise liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast, mille suhtes kohaldatakse [EÜ] asutamislepingut.”

Määrus nr 261/2004

- 4 Määruse nr 261/2004 põhjenduste 1, 3, 4, 9 ja 10 kohaselt:

„(1) Õhustranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.

[...]

(3) Kuigi [määrusega nr 295/91] kehtestati reisijate kaitstuse põhitase, on jäänud liiga kõrgeks nende reisijate arv, kes on vastu nende tahtmist lennureisist maha jäetud, ning nende reisijate arv, keda mõjutavad lendude tühistamised ilma ette teatamata või pikaajalised hilinemised.

(4) Seetõttu peaks ühendus kõnealuses määruses sätestatud kaitstuse standardeid karmistama, suurendama reisijate õigusi ning tagama lennuettevõtjate tegutsemise ühtlustatud tingimustel liberaliseeritud turul.

[...]

(9) Lennureisist vastu nende tahtmist mahajäetud reisijate arvu tuleks vähendada, nõudes lennuettevõtjalt, et nad leiaksid vabatahtlikud, kes loobuksid oma broneeringutest hüvitiste vastu, selle asemel et reisijad lennureisist maha jätta, ning maksaksid terves ulatuses hüvitist reisijatele, kes jäid lennureisist maha.

(10) Reisijatel, kes jäid vastu nende tahtmist lennureisist maha, peaks olema võimalus oma lennud tühistada ning saada piletite eest hüvitist või jätkata reisi rahuldavatel tingimustel, ja nende eest tuleks piisavalt hoolitseda ajal, kui nad ootavad hilisemat lendu.”

5 Määruse nr 261/2004 artikkel 2 „Mõisted” sätestab:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

j) *lennureisist mahajätmine* – reisijate lennukiga vedamisest keeldumine, kuigi reisija on ilmunud lennule artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel, välja arvatud juhul, kui lennureisist mahajätmiseks on mõistlikud põhjused, nagu tervis, ohutus või julgeolek või mittetäielikud reisidokumendid;

[...]”

6 Nimetatud määruse artikli 3 „Kohaldamisala” lõige 2 sätestab:

„Lõiget 1 kohaldatakse tingimusel, et:

a) reisijal on kinnitatud broneering asjaomasele lennule ning ta ilmub registreerimisele, välja arvatud artiklis 5 osutatud tühistamise korral,

— sätestatud korras ning ajaks, mille lennuettevõtja, reisikorraldaja või volitatud reisiagent on kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) ette teatanud,

või kui aega ei ole märgitud,

— mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega; või

[...]”

7 Määruse nr 261/2004 artikkel 4 „Lennureisist mahajätmine” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui lennuettevõtja mõistlikkuse piires eeldab, et lennureisist mahajätmine on tõenäoline, pöörduv ta kõigepealt vabatahtlike poole ettepanekuga nende broneeringud hüvitise vastu tühistada tingimustel, milles asjaomane reisija ja tegutsev lennuettevõtja kokku lepivad. Vabatahtlikke abistatakse vastavalt artiklile 8; sellist abi antakse lisaks käesolevas lõikes nimetatud hüvitistele.

2. Kui vabatahtlike arv ei ole piisav selleks, et lubada ülejäänud broneeringuga reisijad lennukile, võib lennuettevõtja reisijad vastu nende tahtmist lennureisist maha jätta.

3. Kui reisijad jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha, maksab tegutsev lennuettevõtja reisijatele viivitama hüvitist vastavalt artiklile 7 ning abistab neid vastavalt artiklitele 8 ja 9.”

8 Sama määruse artikli 7 „Õigus hüvitisele” lõige 1 sätestab:

„Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

- a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1 500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- c) 600 euro ulatuses kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul.

[...]”

9 Nimetatud määruse artiklid 8 ja 9 koostoimes sama määruse artikliga 4 näevad ette lennureisist maha jäetud reisija õiguse pileti hinna tagasimaksmisele või teekonna muutmisele ning samuti õiguse hoolitsusele.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 10 Põhikohtuasia hagejad G. Rodríguez Cachafeiro ja M. Martínez-Reboredo Varela-Villamor ostsid mõlemad Iberia lennupileti reisiks A Coruñast (Hispaania) Santo Domingosse. See pilet hõlmas kahte lendu: 4. detsembri 2009. aasta lend IB 513 A Coruña – Madrid (13:30–14:40) ning sama päeva lend IB 6501 Madrid – Santo Domingo (16:05–19:55).
- 11 A Coruña lennujaamas, Iberia registreerimislauas registreerisid reisijad vastavalt määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 tingimustele oma pagasi otse lõppsihtkohani ja nad said kaks pardakaarti kahele järjestikusele lennule.
- 12 Esimene lend hilines tunni ja kakskümmend viis minutit. Eeldusel, et esimese lennu hilinemise tõttu jäävad need kaks reisijat Madridis ümberistumisega lennust maha, tühistas Iberia kell 15:17 nende pardakaardid teisele lennule, mis pidi väljuma kell 16:05. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Madridi lennujaamas maandudes ilmusid hagejad ettenähtud lähtevärvasse hetkel, kui lennuettevõtja teatas, et pardaleminek oli lõppemas. Iberia teenindav töötaja neid siiski pardale ei lasknud, kuna nende pardakaardid olid tühistatud ja nende kohad olid antud teistele reisijatele.
- 13 Hagejad suunati lõpuks Santo Domingosse järgmisel päeval ühe teise lennuga ja jõudsid sihtkohta 27 tundi hiljem.
- 14 G. Rodríguez Cachafeiro ja M. Martínez-Reboredo Varela-Villamor pöördusid 23. veebruaril 2010 Juzgado de lo Mercantil nr 2 A Coruña poole, paludes, et viimane mõistaks Iberialt kummagi hageja kasuks välja „lennureisist mahajätmise” hüvitiseks 600 eurot, vastavalt määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 4 lõikele 3 ja artikli 7 lõike 1 punktile c. Iberia vaidles nendele nõuetele vastu, väites, et sellele kohtule esitatud hagi aluseks olevaid asjaolusid ei saa käsitleda „lennureisist mahajätmise”, vaid ümberistumisega lennust mahajäämisena, kuna nende lennureisist mahajätmise otsust ei tinginud ülemüümine, vaid see oli põhjendatud varasema lennu hilinemisega.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib lisaks, et Iberia andis määruse nr 261/2004 artikli 4 lõikes 3 ja artiklis 7 ette nähtud hüvitist seitsmele reisijale, kes kõnealuselt Madrid – Santo Domingo lennust maha jäeti.
- 16 Selles kontekstis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas mõiste „lennureisist mahajätmine” hõlmab üksnes olukordi, kus lend on algselt ülemüüdud või laieneb see ka muudele olukordadele nagu hagejate olukord põhikohtuajas.

- 17 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Mercantil nr 2 A Coruña menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [määruse nr 261/2004] artikli 2 punktis j määratletud mõiste „lennureisist mahajätmine”, koostoimes artikli 3 lõikega 2 ja artikli 4 lõikega 3, hõlmab olukorda, kus vedu tagav lennuettevõtja keeldub reisijat lennule lubamast seetõttu, et piletiga kaetud reisi esimene osa hilineb lennuettevõtjast tulenevatel põhjustel ning ta eeldab ekslikult, et reisijad ei jõua õigeaegselt teisele lennule, mis võimaldab tal nimetatud reisijate kohad teistele reisijatele anda?”

Eelotsuse küsimus

- 18 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j koostoimes selle määruse artikli 3 lõikega 2 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „lennureisist mahajätmine” hõlmab olukorda, kus üheainsa veolepingu raames, mis katab mitut broneeringut vahetult järgnevatele lendudele, millele reisija on ennast samal ajal registreerinud, jätab vedu tagav lennuettevõtja teatavad reisijaid lennureisist maha seetõttu, et nende broneeritud lennu esimene osa hilines lennuettevõtjast tulenevatel põhjustel ning viimane eeldas ekslikult, et reisijad ei jõua õigeaegselt teisele lennule.
- 19 Selles osas tuleb meelde tuletada, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j kohaselt tähendab „lennureisist mahajätmine”, et lennuettevõtja keeldub vedamast reisijat, kellel on asjaomasele lennule broneering ja kes on ilmunud registreerimisele nimetatud määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel, välja arvatud juhul, kui lennureisist mahajätmiseks on mõistlikud põhjused, eelkõige nimetatud artikli 2 punktis j nimetatud põhjused.
- 20 Põhikohtuasjas tugineb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus eeldusel, et hagejad ilmusid Madridi – Santo Domingo lennule määruse nr 261/2004 artikli 3 lõikes 2 ettenähtud tingimustel. Lisaks ilmneb toimikust, et nimetatud hagejatel takistati selle lennu pardale minemast mitte seetõttu, et nad väidetavalt ei täitnud nimetatud tingimusi, vaid et nende broneering oli tühistatud nende eelnenud, A Coruña ja Madridi vahelise lennu hilinemise tõttu.
- 21 Sõltumata sellest, millised tagajärjed võivad olla asjaolul, et nimetatud hilinemise tõttu jõudsid põhikohtuasja hagejad oma lõppsihtkohta (Santo Domingo) 27 tundi nende reisi broneerimisel ette nähtud ajakavast hiljem, tuleb põhjuste osas, mis viisid lennuettevõtja selleni, et lennureisist jäeti maha broneeringut omav reisija, kes oli nõuetekohaselt ilmunud lennule, märkida, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j sõnastus ei seo sellist mahajätmist olukorraga, kus lennuettevõtja on asjaomase lennu majanduslikel põhjustel „ülemüünud”.
- 22 Mis puutub selle sätte konteksti ja ning sätet hõlmava määruse nr 261/2004 eesmärki, siis tuleneb selle määruse põhjendustest 3, 4, 9 ja 10, aga ka selle määruse vastuvõtmist ettevalmistavatest materjalidest ning eelkõige Euroopa Ühenduste Komisjoni 21. detsembri 2001. aasta ettepanekust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseks, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta (KOM(2001) 784 lõplik), et liidu seadusandja kavatses seda määrust vastu võttes vähendada nende reisijate endiselt liiga suurt hulka, kes lennureisist vastu nende tahtmist maha jäetakse, täites lüngad, mis tulenevad määrusest nr 295/91, mis vastavalt artiklile 1 piirdub ühiste miinimumeeskirjade kehtestamisega reisijate osas, kes jäetakse maha ülemüüdnud regulaarlennust.
- 23 Just selles kontekstis on nimetatud seadusandja määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis j jätnud mõistest „lennureisist mahajätmine” välja igasuguse viite lennureisija vedamisest keeldumise põhjustele.

- 24 Seda tehes on liidu seadusandja selle mõiste ulatuse ette näinud laiemana kui üksnes lennureisist mahajätmine ülemüüdnud lennu korral, nagu varem nägi ette määruse nr 295/91 artikkel 1, ning on andnud mõistele laia tähenduse, millega on hõlmatud kõik võimalikud olukorrad, kus lennuettevõtja võib reisija vedamisest keelduda.
- 25 Sellist tõlgendust toetab sedastus, et piirates mõiste „lennureisist mahajätmine” ulatust nii, et hõlmatud on vaid ülemüümise juhud, piiratakse tegelikult oluliselt reisijate kaitset, mis tuleneb määrusest nr 261/2004, ja seega oleks see vastuolus nimetatud määruse eesmärgiga, milleks vastavalt määruse põhjendusele 1 on tagada reisijate kaitstuse kõrge tase, mis omakorda õigustab reisijatel olevate õiguste laia tõlgendamist (vaata selle kohta 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: IATA ja ELFAA, EKL 2006, lk I-403, punkt 69, ja 22. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-549/07: Wallentin-Hermann, EKL 2010, lk I-11061, punkt 18).
- 26 Siit järeldub, et kui nõustuda seisukohaga, et mõiste „lennureisist mahajätmise” alla kuuluvad ainult ülemüümise juhud, siis reisijad, kes leiavad end sarnases olukorras põhikohtuasja hagejatega, jäävad ilma igasugusest võimalusest tugineda määruse nr 261/2004 artiklile 4, mis lõikes 3 viitab sätetele, mis käsitlevad õigust hüvitisele, tagasimaksmisele või teekonna muutmisele ning samuti hoolitsusele, nagu on ette nähtud sama määruse artiklites 7–9.
- 27 Kui lennuettevõtja jätab reisija lennureisist maha niisugusel asjaoludel nagu põhikohtuasjas, jääb see eeltoodut arvesse võttes põhimõtteliselt määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j tähenduses mõiste „lennureisist mahajätmine” alla.
- 28 Sellegipoolest tuleb veenduda selles, et lennureisist mahajätmiseks ei ole mõistlikke põhjused „nagu tervis, ohutus või julgeolek või mittetäielikud reisidokumendid”, nagu näeb ette ka nimetatud säte.
- 29 Selles osas tuleb märkida, et kasutades sidesõna „nagu”, on liidu seadusandja eesmärk esitada näitlik loetelu juhtudest, mil lennureisist mahajätmine võib olla mõistlikult põhjendatud.
- 30 Sellest hoolimata ei saa sellisest sõnastusest järeldada, et mõistlikult põhjendatuks saaks lugeda lennureisist mahajätmist operatiivsel põhjusel nagu see, millega on tegemist põhikohtuasjas.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab nimelt asjaolule, et üheainsa veolepingu raames, mis katab mitut broneeringut kahele vahetult järgnevale lennule, millele reisijad olid ennast samal ajal registreerinud, hilines nendest lendudest esimene asjaomasest lennuettevõtjast tulenevatel põhjustel, ning lennuettevõtja eeldas ekslikult, et need reisijad ei jõua õigeaegselt teisele lennule ja andis seetõttu teistele reisijatele ära need kohad teisel lennul, mis pidid kuuluma lennureisist maha jäetud reisijatele.
- 32 Siiski ei ole see põhjus võrreldav määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis j otsesõnu mainitud põhjustega, kuna see põhjus ei tulene mingil moel reisijast, kes lennureisist maha jäetakse.
- 33 Lisaks ei saa lubada, et lennuettevõtja saaks olulisel määral laiendada neid olukordi, kus ta võib põhjendatult reisija lennureisist maha jätta. Selle vältimatuks tagajärjeks oleks niisuguse reisija igasugusest kaitsest ilmajätmine, mis on vastuolus määruse nr 261/2004 eesmärgiga tagada reisijatel olevate õiguste laia tõlgendamise abil nende kaitstuse kõrge tase.
- 34 Põhikohtuasjas käsitletavaga sarnases olukorras tooks see lisaks kaasa lennureisist mahajätmisega asjaomastele reisijatele tõsiste raskuste ja ebamugavuse põhjustamise, kuigi selle mahajätmise eest vastutab igal juhul üksnes lennuettevõtja, kes on kas enda teostatava esimese lennu hilinemise põhjustaja või kes ekslikult eeldas, et asjaomased reisijad ei jõua õigeaegselt järgmisele lennule või kes müüs piletid järgmistele lendudele, millele jõudmiseks ei olnud piisavalt aega.

- 35 Põhikohtuasjas käsitletavaga sarnane lennureisist mahajätmine ei ole seega mõistlikult põhjendatav ja järelikul tuleb seda kvalifitseerida „lennureisist mahajätmisena” nimetatud määruse artikli 2 punkti j tähenduses.
- 36 Eeltoodut arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j, koostoimes selle määruse artikli 3 lõikega 2, tuleb tõlgendada nii, et mõiste „lennureisist mahajätmine” hõlmab olukorda, kus üheainsa veolepingu raames, mis katab mitut broneeringut vahetult järgnevatele lendudele, millele reisija on ennast samal ajal registreerinud, jätab lennuettevõtja teatavad reisijad lennureisist maha seetõttu, et nende broneeritud lennu esimene osa hilines lennuettevõtjast tulenevatel põhjustel ning viimane eeldas ekslikult, et reisijad ei jõua õigeaegselt teisele lennule.

Kohtukulud

- 37 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 2 punkti j koostoimes määruse nr 261/2004 artikli 3 lõikega 2 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „lennureisist mahajätmine” hõlmab olukorda, kus üheainsa veolepingu raames, mis katab mitut broneeringut vahetult järgnevatele lendudele, millele reisija on ennast samal ajal registreerinud, jätab lennuettevõtja teatavad reisijad lennureisist maha seetõttu, et nende broneeritud lennu esimene osa hilines lennuettevõtjast tulenevatel põhjustel ning viimane eeldas ekslikult, et reisijad ei jõua õigeaegselt teisele lennule.

Allkirjad